

ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ

**« ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ
ΣΤΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΙΩΑΝΝΕΙΑ
ΠΑΡΑΔΟΣΗ»**

Διπλωματική Μελέτη

Υποβληθείσα στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Θεολογικών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Σύμβουλος Καθηγητής: Χρήστος Οικονόμου

ΚΥΠΡΟΣ 2015

Επιβλέπων Καθηγητής : Οικονόμου Χρήστος

Εξεταστική Επιτροπή: 1. Ζαχαρόπουλος Νίκος

3. Βασιλόπουλος Χρήστος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ	
1.1. Προϊστορία των Εβραίων	12
1.2. Οι Εβραίοι στην Παλαιά Διαθήκη	19
1.3. Σχέσεις Ιουδαίων και εθνικών	31
1.4. Το πολίτευμα του αρχαίου Ισραήλ.....	37
1.5. Τα χειρόγραφα του Κουμράν και ο διαχωρισμός των τριών τάξεων των Εβραίων	41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2 Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΑΞΕΩΝ ΣΤΟ ΛΑΟ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ	
2.1. Οι κοινωνικές τάξεις των Εβραίων	47
2.1.1 Οι Αρχιερείς	50
2.1.2 Οι ιερείς	54
2.1.3. Οι Λευίτες	57
2.1.4. «Λαός» ή «όχλος» ή «οι όχλοι» κατά την Καινή Διαθήκη	60
2.1.5. Οι Φαρισαίοι	64
2.1.6. Οι Γραμματείς	73
2.1.7. Οι Ηρωδιανοί	78
2.1.8. Οι Σαδδουκαίοι	79

2.1.9. Η τάξη των Ζηλωτών	86
---------------------------------	----

2.1.10. Οι Εσσαίοι	87
--------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ89

3.1. Η ενοσιολογική προσέγγιση της «Συνοπτικής παράδοσης» και οι ομοιότητες στα	
---	--

Συνοπτικά Ευαγγέλια, του Μάρκου, Ματθαίου και Λουκά.....	94
--	----

3.2. Διαφορά Ιωάννειας παράδοσης από τους Συνοπτικούς.....	125
--	-----

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	143
--------------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ - ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ.....	151
---------------------------------------	-----

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Π.Θ.	:	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Βλ.	:	Βλέπε
Γεν.	:	Γένεσις
ε.	:	Εξής
εκδ.	:	εκδόσεις
Ιεζ.	:	Ιεζεκιήλ
Ιωαν.	:	Ιωάννου
κλπ	:	και λοιπά
Λουκ.	:	Λουκά
Μαρκ.	:	Μάρκον
Ματθ.	:	Ματθαίου
ο.π.	:	όπως προηγουμένως
Πρβλ.	:	Παράβαλε
σ.	:	σελίδα
τ.	:	τόμος
χ.χ.	:	χωρίς χρονολογία

PG: J. P. Migne, Patrologiae cursus completus Series Graeca Paris

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα χρόνια που γεννήθηκε ο χριστιανισμός και γράφτηκε η Καινή Διαθήκη, οι υποδουλωμένοι στους ρωμαίους λαοί, είτε Ιουδαίοι είτε Έλληνες, ένοιωθαν πως τελείωνε μία εποχή και άρχιζε μία άλλη. Την νέα τάξη προσπαθούσε από τη μία πλευρά να εδραιώσει η Ρώμη με το νόμο και τη βία και από την άλλη ο νομικός ιουδαϊσμός με γνώμονα τον Μωσαϊκό Νόμο, με απώτερο σκοπό να πετύχει από τον Θεό, την απελευθέρωση προς χάρη αποκλειστικά του ιουδαϊκού έθνους. Ο ιουδαϊσμός από έθνος μετατράπηκε σε εθνική εκκλησία, και η ρωμαϊκή αυτοκρατορία, με τη λατρεία του αυτοκράτορα, μετατράπηκε σε ιεροκρατική δεσποτεία.

Η χριστιανική απάντηση στο βασικό αυτό πρόβλημα ήταν πως η νέα τάξη, κατά τον χαρακτήρα του Ιησού Χριστού, είναι δημιούργημα της αγάπης του Θεού για την ανθρωπότητα, και άξιοί της δεν είναι αυτοί που νομίζουν πως θα τη φτιάξουν με τη βία ή με τη νομικά άψογη θρησκευτική διαγωγή τους, αλλά οι τάξεις αυτές των ανθρώπων που τη λαχταρούν αληθινά, χωρίς να πιστεύουν πως δικαιωματικά, για διάφορους λόγους, θρησκευτικούς, κοινωνικούς κλπ, την αξίζουν.

Την εποχή του Χριστού τα ανώτερα στρώματα των Ιουδαίων είχαν στα χέρια τους διοικητική, δικαστική και θρησκευτική εξουσία, όπως γίνεται πρωτίστως γνωστό από την Παλαιά Διαθήκη και κατά δεύτερο λόγο από συγκεκριμένες αναφορές που γίνονται στα Ευαγγέλια. Οι αναφορές όμως στα Ευαγγέλια, σχετικά με τις κοινωνικές τάξεις των Ιουδαίων, είναι αποσπασματικές και ελάχιστες μελέτες έχουν εστιάσει στο συγκεκριμένο θέμα. Η έλλειψη πηγών, η μη ενασχόληση σε βάθος

πάνω στις κοινωνικές τάξεις των Ιουδαίων μέσα από την Αγία Γραφή και ο ρόλος που η Ιουδαϊκή ελίτ έπαιξε στην όλη πορεία του Θεανθρώπου προς την σταυρική θυσία, ήταν το κίνητρο της επιλογής του πρωτότυπου αυτού θέματος από τον καθηγητή μου κ. Χρίστο Οικονόμου.

Θέλω να του εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου, όχι μόνο για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, αλλά και για την αμέριστη βοήθεια και συμπαράσταση, την παροχή γνώσεων και πληροφοριών, το χαμόγελο, τις κατευθύνσεις και την ηθική ταυτόχρονα στήριξή του, που συνετέλεσαν τα μέγιστα στην ολοκλήρωση αυτής της εκπόνησης.

Όταν η άσκηση διοίκησης έχει ανθρωποκεντρική προσέγγιση, όταν η επιθυμία για προσφορά γίνει πράξη, όταν η γνώση γίνει εμπειρία και όταν η ακόρεστη αγάπη για τον άνθρωπο μετατραπεί σε εργασία με βάση τις αρχές του ευαγγελικού λόγου, τότε η εργασία είναι προσφορά, είναι χαρά, είναι απόλαυση, πραγματική ανάταση ψυχής.